

GASILEC

Cene enkratnim oglašom.

Cela stran 300 Din,
 1/2 strani 150 Din,
 1/4 strani 80 Din,
 1/8 strani 40 Din,
 1/16 strani 20 Din.

Izhaja poljubno, najmanj pa štirikrat na leto. Posamezne številke 2 Din 50 p za inozemstvo 3 Din.

V „JGZ“ združena gasilna društva dobivajo po en odtis „Gasilca“ brezplačno.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1930.

Nj. Vel. kralj Aleksander I. pokrovitelj Vseslovanskega gasilskega kongresa

Že v prvi številki smo sporočili uradni dopis, iz katerega je razvidno, da je prevzelo Nj. Veličanstvo pokroviteljstvo nad našim kongresom. Tov. starosta, ki je po nalogu starešinstva zaprosil v avdijenci za pokroviteljstvo, nam poroča, da ga je Nj. Vel. kralj Aleksander I. nadvse ljubeznivo sprejel, ter se je v daljšem zaslišanju natančno informiral o kongresu in gasilstvu sploh. Obljubil pa je tudi, da se bo po možnosti udeležil osebno kongresnih prireditev. Starosta je Nj. Vel. kralja Aleksandra I. še prosil za pooblastilo, da sme to tudi sporočiti javnosti, kar se mu je milostno dovolilo. Tovariši, prepričani smo, da zna vsak naš član ceniti to visoko odlikovanje, ter da boste vsi izvršili svojo dolžnost. Njegovemu Veličanstvu hočemo pokazati, da smo tudi mi vojska, ki si je prostovoljno nadela nalogo, čuvati nad domovi naših sodržavljanov, kar pa je le mogoče s strogim izvajanjem discipline. Tovariši, ko smo Vas klicali pred 2 leti k pogrebu nepozabnega staroste Barleta, ste se odzvali v takšnem številu, da se je vse divilo nad ogromno udeležbo. Tokrat pa Vas pozivlje starešinstvo, da prihitite v kongresnih dneh vsi, razen onih, ki so radi službe, oziroma požarne straže zadržani, da pokažemo Nj. Vel. našemu kralju Aleksandru in vsemu svetu naše delo in našo ljubezen do domovine.

Naj živi Nj. Veličanstvo kralj Aleksander I., naj živi Njegov presvitli dom!

Širši program

za Vseslovanski Gasilski kongres, ki bo v dneh od 1. do 4. avgusta 1930. v Ljubljani.

Petek dne 1. avgusta 1930.

V petek popoldne, oziroma proti večeru prispo delegati hrvatsko-slavonske-bosansko-hercegov., bačke ter srbske zajednice. Pričakovati je, da pridejo z delegati tudi gasilci teh zajednic v večjem številu in je s tem gotovo računati, da se bodo funkcionarji Zvez vozili s svojimi člani. Zaradi tega je potrebno, da funkcionira zletna pisarna že v petek ves dan. Treba bo za došle člane Saveza pripraviti skupna prenočišča v zato primernih prostorih, šolah in drugod. Članom delegatom posameznih Zvez, ako ti pridejo kot je to predvideno v petek, bo treba napraviti pozdravni sprejem na kolodvoru. Reditelji na kolodvoru naj opozore gasilce na gasilsko in umetniško razstavo na velesejskem prostoru i. t. d. in jim priporočajo obisk te razstave v petek in soboto. Z dopoldanskimi brzovlaki morajo prispeti vsi delegati inozemstva. Na kolodvoru jih sprejme in pozdravi deputacija s četo ter godbo. Častno četo, ki naj šteje 60 mož, naj postavi mesto Ljubljana in okolica. Po običajnih pozdravnih sprejemih od-

peljemo inozemske delegate v hotel Union. Dežurstvo v hotelih imata redno 2 gasilca. Vsekakor smatram za potrebno, da vkljub temu, da je petek neoficijelni dan, računamo na glavni pritok gasilstva in naj bi bila zaradi tega na kolodvoru pripravljena častna četa, godba in delegacija starešinstva v svrhu že gori navedenega pozdravnega sprejema delegatov. Delegate gasilstva in njihove svojce, ki dospo, je treba da spremljajo določeni reditelji v njim odkazana stanovanja, (privatna), hotel, ali kakorkoli. Ker petek ni predviden kot oficijelni dan kongresa, odpade vsaka pogostitev delegatov, pač pa naj bi se vršil ob 8. uri zvečer prijateljski sestanek v Zvezdi ali Unionu.

Sobota dne 2. avgusta 1930.

Nadaljuje se s sprejemom tujih delegatov. Ves dopoldan do 14. ure pa se rezervira za proslavo ljubljanskega gasilskega društva. Program izdela društvo samo. Spojeno s proslavo 60letnice je odkritje Barletovega spomenika. Ob 11. uri se odpeljejo častni odborniki, delegati in starešinstvo z avtomobili na pokopališče k Sv. Križu k odkritju Barletovega spomenika. Odkritje obavi župan mesta Ljubljane v sporazumu s tov. starosto Jožefom Turkom in g. kanonikom dr. Opeko Udeležba pri odkritju je obvezna za vse župne načelnike in vso ljubljansko gasilsko župo. Vsi došli delegati se udeležijo neoficijelnega skupnega obeda, ki naj bo ob 1. uri v naknadno določenem hotelu.

Ob 3. uri popoldne je prvo zasedanje kongresa v lokalu, ki se določi naknadno. (Univerza). Program tega zasedanja določi tov. starosta Vseslovanskega Gasilskega Saveza A. L. Seidl. Po seji se pokloni deputacija Vseslovanskega Gasilskega Saveza in Jugoslovanske Gasilske Zveze manom Prešerna in položi venec pred njegov spomenik. Ves popoldan je rezerviran ostalemu gasilstvu za ogled mesta, gasilske razstave, umetniške razstave, izlete v okolico itd.

Slavnostni banket, katerega se udeležijo vsi oficijelni delegati, starešinstvo Jugoslovanskega Gasilskega Saveza in Vseslovanskega Gasilskega Saveza, vsi župni načelniki, razne honoracije itd., bo ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Banket da mestna občina. Med banketom bo vokalni koncert »Glasbene matice«. Svira tudi godba Dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Čerina.

Nedelja dne 3. avgusta 1930.

Točno ob 8. uri jutraj celebrira tov. stolni kanonik in gas. kurat, dr. M. Opeka, na Kongresnem trgu sv. mašo. Navzoči: Obvezno, člani Jugoslovanskega Gasilstva in Slovanski gasilci. Povabljeni pa bodo naravno vsi delegati, honoracije in narodno ženstvo itd. Po maši se formirajo na Kongresnem trgu in sosednjih ulicah gasilci in narodno ženstvo itd. v povorko, ki krene točno ob 10.30 dopoldne po mestu po določenih ulicah in se povrne na Vodnikov trg, kjer je razhod. Ob pol 9. uri dopoldne slavnostno zasedanje Vseslovanskega Gasilskega Saveza v zbornični dvorani magistrata, katerega se udeležijo vsi delegati. Program: Razdelitev spominskih kolajin. Pozdrav tujim delegatom po mestnem zastopu in častnem predsedstvu, katerega tvorijo: oblastni funkcionarji, klerus, vojska in druge kapacitete.

Ob 1. uri popoldne se vrši v hotelu Union banket, ki ga priredi Jugoslovanska Gasilska Zveza na čast vsem delegatom

in vabljenim gostom. Popoldne do četrte ure prihajajo gasilske čete v večjih skupinah z godbo na čelu na stadion.

Ob pol 5. uri popoldne nastop k prostim in mokrim gasilskim vajam, vajam s sekiricami itd. Po izvršenem nastopu velika ljudska veselica na stadionu.

Predvideva pa se tudi poslovilni večer na Taboru, eventualno na vrtu »Zvezde« pri Krapežu.

Ponedeljek dne 4. avgusta 1930.

Izleti v okolico za tuje člane in delegate gasilstva. Predvideva se v prvi vrsti enodnevni izlet na Bled, Bohinj itd. Izleti v Dalmacijo, oziroma na Jadran.

Kongresna pisarna in njej podrejeni odseki:

Predsednik: Richard R. Engelsberger, Krško.

Tajnik I.: Franc Pristovšek, Ljubljana.

Tajnik II.: Fran Rendla, Krško.

Glavni blagajnik: Ivan Rakoše, Straža pri Novem mestu.

Odseki:

1. Finančni, načelnik: Ivan Rakoše.
2. Tehnični, ožji, načelnik: Milko Hojan, za širši Ivan Rus.
3. Stanovanjski, načelnik: F. Mežek, pomočnik ravnatelj Šebenik.
4. Razstavniki, načelnik: R. Engelsberger, za širši Z. Mikuš.
5. Olepševalni, načelnik: Engelbert Gostiša.
6. Prehranjevalni, načelnik: Stane Pristovšek.
7. Rediteljski, načelnik: Mavrilo Mayr.
8. Propagandni, načelnik: Richard Engelsberger.
9. Železniški, načelnik: Franc Zupan.
10. Zdravstveni, načelnik: Dr. Mavricij Rus.
11. Literarni, načelnik: Ljudevit Musek.
12. Narodno ženstvo, načelnik: Josip Turk.

Vesti kongresnega odbora.

Priprave in program tehničnega odseka za naš kongres.

V programu za Vseslovanski gasilski kongres je določeno, da se vrše v nedeljo dne 3. avgusta na stadionu vaje z orodjem, proste vaje in vaje s sekiricami.

Za izvedbo teh vaj se je radi oddaljenosti posameznih članov zveznega tehničnega odseka na predlog ljubljanske gasilske župe določil poseben tehnični odsek, ki ga tvorijo tovariši Milko Hojan, kot predsednik, Ivan Vrbinč, kot njegov namestnik, Tone Hojan, kot tajnik, Franc Videnič, kot blagajnik in kot odborniki Franjo Mežek, Ivan Gašperin, Franc Cizelj, vsi od ljubljanske gasilske župe, ter Viktor Kotzбек iz Kranja in Slavko Vuk iz Vrhnike. Ta odsek se je sestel že k večim sejama in si določil tale program:

Orodne vaje izvajajo društva ljubljanske gasilske župe, in sicer: Ljubljana-mesto, Ljubljana-Barje, Ljubljana-tobačna tovarna, Ljubljana-Spodnja Šiška in mestni poklicni gasilci. Vežbanje teh društev se bo izvedlo po navodilih odseka.

Proste vaje in vaje s sekiricami izvajajo vsi oni gasilci, ki se bodo prijavi v to po društvih in župah in jih bo tehnični odsek po predhodnji preizkušnji spoznal sposobne za nastop. Vaje s sekiricami mora pri nastopu na stadionu izvajati najmanj 600 gasilcev.

Da se more ugotoviti točno število gasilcev, ki bodo izvajali vaje, naj pozove kongresni odbor takoj vsa župna vodstva, da sigurno v najkrajšem času javijo število gasilcev, ki se bodo prijavili za vaje. Sočasno je javiti, če imajo ti gasilci predpisane pasove in sekirice; brez ozira na to pa, če se v župi tudi nihče ne prijavi za vaje, je kongresnemu odboru točno sporočiti koliko predpisanih sekiric imajo društva, včlanjena v župah. Gasilcem, ki se bodo javili za vaje s sekiricami, pa nimajo sekiric, bo treba s posredovanjem JGS sekirice izposoditi, in sicer od onih društev, ki se sama ne bodo javila za vaje.

Tekom meseca marca je prirediti v Ljubljani enodnevni vadijski tečaj. Vsaka župa, ki bo imela prijavljene svoje člane za vaje, pošlje na ta tečaj 3 dobro izvežbane gasilce, ki bodo nato nastopali kot vadijtelji v svojih župah. Udeležencem

tečaja se povrnejo potni stroški iz sredstev kongresnega odbora.

Opozoriti je takoj vse gasilce, ki se nameravajo udeležiti kongresa, da si pribavijo predpisane slavnostne kroje. Kdor ne bo imel predpisanega kroja, se ga bo moralo izločiti od vseh oficijelnih nastopov pri kongresu. Gasilci, ki nimajo predpisanih krojev, oziroma imajo nepopolne, se udeležijo kongresa v civilnih oblekah z znakom. V povorki bodo uvrščeni v posebno skupino takoj za uniformiranci.

Tekom meseca maja bodo člani tehničnega odseka vadili vaje s sekiricami v večjih skupinah. Ob priliki zveznega zleta v Laškem nastopijo tam vsi za vaje prijavljeni gasilci. Popoldan se bo na prostoru, ki ga mora preskrbeti društvo Laško, vršila glavna skušnja, popoldan pa javni nastop. Natančnejši program bo določen sporazumno z društvom. Gasilci, ki bodo izvajali te vaje, dobe po možnosti potne stroške povrnjene iz društvenih blagajn in iz sredstev kongresnega odbora. Pri tem nastopu bodo definitivno določeni oni gasilci, ki bodo nastopili pri vajah na stadionu.

Ako bi se tehnični odsek pri nastopu v Laškem uveril, da članstvo še ni sposobno za brezhiben nastop na stadionu, bo sklican za nedejo dne 20. VII. skupen nastop na stadionu, sicer pa bodo glavne skušnje v soboto dne 2. VIII. popoldan na stadionu. Stroške za eventualni nastop dne 20. VII. nosi kongresni odbor. Vse priprave glede vaj uredi tehnični odsek na stadionu sam.

Za kongresa ima tehnični odsek nastopno delo: v petek dne 1. VIII. skrbeti, da je za sprejem gostov postavljena na kolodvoru častna četa z godbo.

Sobota, 2. VIII. Odsek formira pred Mestnim domom gasilce, ki se udeležijo odkritja spomenika pok. staroste Barleta in jih odvede na pokopališče in po odkritju zopet nazaj pred Mestni dom.

Popoldan od 17. ure dalje glavne skušnje na stadionu. Nedelja dne 3. VIII. Ob 7. uri zbere odsek gasilstvo v tehle ulicah: Streliška, Poljanska, Kopitarjeva in Sv. Petra nasip. Tuji gostje se zbirajo pred Mestnim domom. Ob pol 8. uri odkoraka vse na Kongresni trg k sv. maši. Po maši toriranje povorke na Napoleonovem trgu, Rimski cesti in Cozovem grabnu. Povorka krene s Kongresnega trga po Šelburgovi ulici, Dunajski cesti, Tavčarjevi in Komenskega ulici na Tabor, po Skofji ulici, Poljanski cesti, Pred Skofijo, Mestni trg, Stari trg, Sv. Jakoba trg, Breg in po Gosposki ulici zopet nazaj na Kongresni trg, kjer bo nagovor vsemu gasilstvu in nato razhod. Povorko vodijo člani tehničnega odseka in dostojanstveniki, ki jih določi odsek. Razpored povorke določi odsek skupno z rediteljskim odsekom.

Popoldan: Gasilci in gasilke, ki nastopijo pri vajah, se zbirajo ob 15. uri pred Mestnim domom. Pričetek vaj je ob pol 17. uri in se bodo izvajale po sledečem redu:

Nastop društva Barje z malo ročno brizgalno ter društev Spodnja Šiška in Tobačna tovarna z lestvami. Izvedejo se vaje po vežbovniku.

Po obhodu teh društev nastopi Ljubljana-mesto z Magyrusovo lestvo in izvede več vaj po vežbovniku in posebnem predpisu. Dalje nastopi isto društvo in izvede vaje s kljukastimi lestvami. Nato nastopi isto društvo pomnoženo z mestnimi poklicnimi gasilci in izvede suhe vaje z vsem orodjem (4 motorne brizgalne, lestve, drsalni prti, plezalne vrvi, maske in rešilni avtomobili).

Po krajšem odmoru nastopi ženski oddelek iz Djakova in Ljubljane.

Preide se nato k vajam s sekiricami.

Predvidena je nato živa slika.

Po izvedbi tega se fingira požar, pri katerem nastopi vse moderno orodje in rešilni oddelek s sodelovanjem gasilk.

Kot poslednja točka je zamišljena poklonitev vseh pri vajah delujočih gasilcev pokrovitelju Nj. Vel. kralju in dostojanstvenikom.

Vsi oddelki odidejo nato skupno zopet pred Mestni dom, kjer je razhod.

V slučaju, da bi se eno ali drugo društvo javilo za izvajanje kakih posebnih vaj, se bo to upoštevalo in določilo vrstni red nastopa.

Eventuelne spremembe tega programa javimo pravočasno vsem prizadetim.

Ta odsekov program je Kongresni odbor odobril na svoji seji dne 8. febr. t. l. in obenem določil za izvedbo tega programa znesek 100.000 Din.

V smislu gornjega programa je kongresni odbor že razposlal vsem društvom okrožnice, da čimprej javijo število gasilcev, ki se nameravajo udeležiti kongresa, dalje onih, ki mislijo nastopiti pri vajah s sekiricami, in koliko sekiric da imajo posamezna društva. Ako bodo društva storila svojo dolžnost, bo odsek do konca meseca marca že lahko v posesti teh podatkov, ki so z ozirom na kratek čas nujno potrebni. Odsek se je postavil na stališče, da bo pripustil k vajah le one gasilce, ki bodo pravilno za to prijavljeni v določenem roku.

Ljubljanska gasilska župa se je že v mesecu februarju odločila, da nastopijo pri vajah vsa včlanjena društva. Priredila je že dva župna vaditeljska tečaja, ki se jih je udeležilo obkraj 200 gasilcev. Predsednik odseka je s pomočjo tajnika temeljito razložil vaje s sekiricami. Po drugem tečaju so bili vaditelji popolnoma izvežbani in sedaj pridno vadijo vsa društva. Za vaje s sekiricami se je odločila dalje tudi savska gasilska župa. V tej župi se je vršil prvi vaditeljski tečaj v nedeljo dne 16. III., drugi pa bo v nedeljo dne 23. III. Tudi tega tečaja se je udeležilo preko 100 mladih, agilnih gasilcev, ki so ob sodelovanju ljubljanskih tovarišev že prav lepo izvajali predpisane vaje. Odsek namerava že ob začetku meseca aprila prirediti skupen nastop ljubljanske in savske župe. Pri tem nastopu se bo že pričelo izvajati vaje na godbo. Note za godbo društva lahko naroče pri JGZ.

Tovariši gasilci! Prvič se zbere letos v Ljubljani slovanska gasilska armada. Ali ne bo naš ponos, ako dokazemo, da nismo samo gasilci ognja in reševalci, temveč tudi telovadci. Tehnični odsek vas pozivlja, da se nemudoma primete dela in pokažete, kako pojmuje vzvišeno gasilsko idejo.

Milko Hojan, predsednik odseka.

Stanovanjski odsek kongresnega odbora.

Smatram, da je vzorna stanovanjska preskrba ob priliki Vseslovanskega gasilskega kongresa v Ljubljani eno najvažnejših vprašanj, kajti noben gost, ako ne bo v tem oziru takoj ob svojem prihodu v Ljubljano dobro postrežen, ne bo odnesel dobrega vtiska s kongresa, ker prvi vtiski so pač najgloblji.

Zdi se nam umestno, da članstvo, oziroma posamezna društva že sedaj opozorimo na to, da obstoja stanovanjski odsek in kam se imajo tozadevno obračati; na drugi strani pa je poslovanje skoro onemogočeno, ako ni znana že sedaj vsaj približna udeležba. Zato naj se koncentrirajo vsa taka vprašanja direktno pri stanovanjskem odseku.

Vsa društva torej opozarjamo, naj se obračajo z vsemi takimi željami in zadevami direktno na načelnika stanovanjskega odseka Kongresnega odbora JGZ v Ljubljani (Mežek Franc, Ljubljana, Mestni dom), predvsem v svojem lastnem interesu kakor tudi v izogib vsake neljube nerednosti, in to čimprej.

Iz kongresne pisarne. Da omejimo nepotrebna vprašanja in si s tem prištedimo časa in dela, javljamo vsem društvom, da bodo vsi podrobni podatki, ki se tičejo detajliranega programa kongresnih dni, izšli v eni naslednjih števil »Gasilca«.

Zletni plakat, izredno posrečeno delo akad. slikarja F. Stiplovskega, je dotiskan in ga bomo začeli te dni razpošiljati na društva, oziroma na župe. Dolžnost je, da plakate brezpogojno nalepimo na vidnih, za prosto roko pa nedosegljivih mestih. Ker dobi vsako društvo po več plakatov, prihranite enega ali dva za poznejši čas tako, da jih boste razobesili šele konec junija, ko bodo prvi že pobledeli ali pa raztrgani. K. O. je dal tiskati 6000 komadov plakatov. Od teh gre skoro polovico v inozemstvo, med Čeha, Poljake, Bolgare, Francoze, Belgijce in vse narodnosti, ki smo jih vabili na kongres.

Prijave inozemskih gasilskih Zvez. Pred nedolgo časa je kongresno predsedstvo povabilo pretežno večino vseh evropskih gasilskih organizacij na Vseslovanski Gasilski Kongres v Ljubljani. Povabljenih je bilo 38 držav. Od teh so se

do danes že prijavili: Čehi, ki pridejo s posebnimi vlaki, Poljaki, Belgijci in zastopnik Portugalskega gasilstva. Nadaljnjih prijav pričakujemo.

Vsem udeležencem kongresa, bodisi da so gasilci ali ne, samo da se izkažejo z zletno legitimacijo, odnosno s potrdilom, da so obiskali kongres, je dovolila Jadranska plovidba na vseh njenih parobrodih polovično vožnjo. Ta olajšava velja za posameznika in za skupine potnikov in ni vezana na predpisano progo.

Vsem društvom Jugoslovanske Gasilske zveze.

Kongresna pisarna je vsem društvom razposlala prve dni marca okrožnico, v kateri jih pozivlja, da brezpogojno javijo udeležbo članstva h kongresu. Ker do danes teh prijav še niso poslala vsa društva, pozivljamo s tem ponovno in zadnjič, naj to takoj store. Ne zavračajte po nepotrebnem težkega in ogromnega dela kongr. pisarne!

Vsa društva in vse župe, ki imajo prapore, naj to po dopisnici nemudoma javijo Kongresni pisarni v Krško.

Vaje s sekiricami.

Dnevno se množe vprašanja, kje in kako se bodo dobile sekirice za proste vaje na stadionu. Čim bode znano točno število gasilcev, ki bodo izvajali proste vaje, bo Jugoslov. Gasilska Zveza preskrbela zadostno število sekiric in jih bodo dobili društveni poveljniki v Ljubljani v kongresni pisarni. Točen naslov, kje bo pisarna v času kongresa poslovala, bomo objavili pravočasno.

Tudi je več društev potožilo, da nimajo sekiric in da iz tega razloga ne morejo pričeti z vežbanjem. Vzemite količek v normalni dolžini sekirice in nanj pritrdite v obliki križa povprečno deščico in sekirica za vežbe je gotova.

Mnogo društev povprašuje, če bomo imeli znižano vožnjo na kongres. Prošnja je že davno vložena, toda rešena še ni. Upamo, da bo v kratkem. Tudi je brez vsakega dvoma, da ne bi imeli vsaj polovične, če že ne četrtinske vožnje.

Mnogo društev povprašuje, če je obvezno, da morajo biti vsa društva že v soboto zjutraj v Ljubljani: Obvezno seveda to ni, pač pa je zadnji čas, da so v nedeljo zjutraj tam. V soboto bo proslava 60letnice obstoja Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva ter odkritje Barletovega spomenika, in sicer oboje dopoldne. V nedeljo dopoldne je sv. maša na prostem in povorka skozi mesto, popoldne pa nastopi na stadionu in velika veselica. Več o tem čitaj v posebnem članku, ki ti ga prinaša današnji Gasilec.

Storite svojo dolžnost!

Z izredno naglico se bližajo dnevi gasilskih svečanosti v Ljubljani. Niti navedali se ne bomo in 1. avgust bo pred durmi. Treba je, da sedaj v zadnjih mesecih vsak posameznik pripomore k čim sijajnejšemu uspehu.

Ne zadostuje, da se samo pripravljamo z vežbami, da si urejemo kroj, da bo vendar enkrat odgovarjal predpisom, da smo se odločili pomesti z različnimi zlatimi vrvami in vrvmi za piščalke, da pogledamo tu in tam površno v vežbovnik, da se vežbamo v redovnih vajah itd. itd., ampak potrebno, in sicer neobhodno potrebno je, da kongresni odbor po svojih močeh tudi gmotno podpiramo. Brez moke ni kruha in brez kruha ni življenja.

Svoj čas je kongresni odbor poslal na vse župne načelnike nabiralne pole. Gotovo ste, dragi tov. župni načelniki, nabrali že lepe vsote. Ker potrebuje kongresna pisarna sedaj nujno denar, pošljite do sedaj nabrane vsote takoj na naš naslov in nabirajte pridno naprej.

Pretežna večina društev, skoraj vsa, še niso poslala izkupičkov od do sedaj nabranih vsot od kongresnih blokov. Tudi Vas naprošamo, pošljite takoj nabrane vsote in nabirajte pridno dalje.

Mnogo, mnogo je pa društev, ki so si nabiralno akcijo z bloki olajšala na ta način, da so nam bloke vrnila, ne da bi tudi en sam listek za en dinar razprodala. Tu izgovor, da je društvo brez vsakih denarnih sredstev, ne velja. Vsekakor tako postopanje ni gasilsko! Škoda za drag denar, ki so ga stali bloki, škoda za poštnino in v prvi vrsti škoda za trud, ki ga je imela kongresna pisarna in ga še ima z nepotrebnim delom.

Ponovno Vam kličemo: Storite svojo gasilsko dolžnost!
Kongresna pisarna Jugoslov. Gasilske Zveze v Krškem.
 predsednik Richard R. Engelsberger.

Opozorilo! Če so se morda položnice kongresnega odbora porazgubile, kupite na pošti za 25 par novo položnico in naslovite na Jugoslovanska Gasilska Zveza Ljubljana. Kongresni odbor Krško, št. ček. računa 11.058.

Razstavni odsek kongresnega odbora J. G. Z. v Krškem prosi vsa društva, naj mu sporoče, če imajo kak predmet (zgodovinsko sliko požara, zgodovino društva, število požarov, zanimivo gasilsko orodje itd.) ter naj javijo, koliko bi znašala poštnina, oziroma prevoz. Predmetni nasveti iz gasilskih in privatnih vrst se hvaležno sprejemajo.

To vprašanje je bilo že objavljeno v vseh naših dnevnikih in se je na prošnjo odzvalo do 8. II. le malo društev. Upamo pa, da bo zalegel ta klic več, kajti drugače bo razstava gasilskih predmetov pač žalostna.

Ker nima razstavni odbor do sedaj prav nobenega fonda, prosi omenjeni odbor, naj društva poštnino od razstavnih predmetov do Ljubljane poravnajo sama, od razstave pa jih bo po možnosti krila J. G. Z., kajti že razstavljanje predmetov bo mnogo stalo.

Vsem gasilskim društvom!

(Narodne noše na kongresu v povorki).

Mnogo društev povprašuje, če reflektiramo na to, da se naše ženstvo udeleži kongresa v narodnih nošah.

Kongresni odbor je to seveda že predvidel. Ustanovljen je odsek za narodno ženstvo. Ta odsek ima nalogo, da pripravi čim več narodnih žen v naših lepih narodnih nošah k povorki v nedeljo dopoldne. Agitirajte vsi gasilci med Vam poznanimi damami, da se le-te udeleže kongresa v narodnih nošah in s tem ne le požive sliko Ljubljane v kongresnih dneh, temveč tudi pokažejo inozemcem naše prekrasne stare noše.

Gasilski domovi.

Ker je mnogo društev, posebno mlajših, na tem, da si postavijo svoj gasilski dom, smatramo za potrebno, da tudi o tem predmetu otvorimo razpravo v našem strokovnem glasilu.

Nove stavbe gasilskih domov so dandanes zvezane z večjimi stroški. Ako vpoštevamo, da so društva po veliki večini primorana skoraj vsa svoja sredstva za vzdrževanje in opremo nabirati pri svojih podpornih članih in dobrotnikih, morajo zategadelj tudi skrbeti, da se nabrani denar ž največjo štedljivostjo uporablja, ker imajo nad seboj kontrolo javnosti.

Srečna so društva, kjer se občine zavedajo svojih dolžnosti in skrbe za primerne prostore in zgradbe, v katerih lahko gasilna društva shranjujejo svoje orodje, opravo, kraj itd. in kjer se lahko pripravljajo, tudi v zimskem času, na svoji vsekakor težavni poklic. Toda so kraji, kjer so gasilci navezani sami nase in jim občine nečejo ali pa tudi, vsled slabih gmotnih razmer, ne morejo priskočiti na pomoč, kakor bi bilo razvoju gasilstva potrebno.

V takšnih krajih si navadno naši prostovoljni gasilci, četudi z največjo požrtvovalnostjo, ustvarjajo svoje gasilske domove in mirno lahko priznamo, da je v tem mnogo ogromnega dela, ki so ga naša gasilna društva že izvršila in ki ga še nameravajo izvršiti.

Za vsako gasilno društvo je važno in potrebno imeti svoje lastne prostore, v katerih shranjuje svoje orodje in opremo in v katerih razvija svoje delovanje. Do teh prostorov naj bi imeli dostop vsi redni člani društva, da se lahko po svoji volji in potrebi posvečajo svojemu prostovoljnemu gasilskemu poklicu.

Ako zasledujemo razvoj posameznih društev, opazimo, da se kmalu po ustanovitvi društva in nabavi brizgalne ter najvažnejše oprave in kroja že pokaže potreba po primernih in pripravnih lastnih prostorih, pa četudi bi naj bili še tako skromni.

Tedaj, ko se društvo odločno zaveda, da mu brez lastnih prostorov ni mogoče doseči zaželenih uspehov in napredka, je čas pristopiti k reševanju tega važnega vprašanja.

Kakšen naj bo gasilski dom?

V tem vprašanju je zelo težavno izreči gotovo pravilo, pač pa lahko rečemo, naj bo primeren, praktičen in soliden. Predvsem se zavedajmo, zakaj nam naj služi in odgovor bo že lažji. Gasilski dom rabimo kot shrambo za naše gasilsko orodje in opravo, za konzerviranje in sušenje cevi, za zbirališče k našemu delu.

S tem je prav za prav obseg našega najskromnejšega gasilskega doma že podan.

Gasilski dom, ki ga nameravamo postaviti, mora obsegati orodjarno primerne velikosti, sobo za moštvo, kjer se shranjuje oprava in kraj, ter stolp za sušenje cevi. Slednji služi obenem kot razgledna točka za opazovanje požarnih nesreč in za vežbanje gasilcev v plezanju. Dimenzije posameznih prostorov so odvisne od krajevnih razmer, če je društvo malo, srednje ali veliko.

Oglejmo si potrebo posameznih prostorov nekoliko podrobneje.

Orodjarna služi za shrambo gasilskega orodja. Njena velikost je zategadelj odvisna od orodja, ki naj bo v njej shranjeno in ki ga že imamo ali pa si ga moramo sčasoma še nabaviti. V orodjarni bomo shranjevali brizgalne (vozne, snemalne in motorne), lestve, požarne kavlje, vozove (moštvene, rešilne itd.), stiskalne in vozne lestve itd. Vozila naj v orodjarni ne bodo stlačena, temveč je potrebno za vsako orodje primerno več prostora, da se more ž njim prosto gibati. Orodjarne naj bodo zadostno svetle in naj dobijo primerno široka uvozna vrata, vsaj ena; pri večjem številu orodja pa dvoje ali celo troje vrat. Vsaka brizgalna naj bo v orodjarno postavljena tako, da je z najmanjšimi ovirami ali težavami pripravna za odhod na požarišče. Tudi za vozne lestve in moštvene vozove velja isto. Zaradi tega mora biti orodjarna zadostno globoka.

Višina orodjarne naj bo vsaj 3 m, kjer so vozne lestve pa 3,50 m do 4 m. Tlak v orodjarni naj bo trd ali iz betona, ali iz kamena. Stene zidane, ali v krajih, kjer ni kamena in opeke, iziemoma lesene. V takih primerih pa se stene vsaj na zunanji strani prevlečejo z ometom ali škrljem.

Velikost vrat v orodjarno naj bo v širini vsaj 2,40 m. v višini vsaj 2,60 m. Vrata sama so najbolje dvokrilna in rivaioča, t. j. viseča na kolesčkih. Ako so krila obešena na tečajih, morajo biti slednji zadosti močni in se krila naj odpirajo ven na prosto in nikdar v orodjarno. Vrata naj dobijo dobro ključavnico.

Okna naj imajo dvojno zaporo, to je zunanja in notranja krila. Velikost in število oken je odvisno od površine, ki jo zavzema orodjarna, najbolje je vzeti za velikost vseh oken primerno svetle orodjarne $\frac{1}{6}$, do $\frac{1}{8}$ talne površine orodjarne. Eno ali več oken v orodjarni naj bo urejeno za zračenje bodisi z nadsvetlobo v okenskih krilih, bodisi s posebnimi zračnimi pripravami. Vsa okna naj bodo zamrežena z železnim omrežjem, ki nudi dovoljno varnost proti vlomu.

Strop naj bo kolikor mogoče ognja varen. Če je že iz lesa, naj bo na spodnji strani ometan z apneno malto, zgoraj pa primerno tlakovan z betonom ali opeko ali kakim drugim negorljivim gradivom.

Priporočljivo je namestiti poleg orodjarne dimnik, da se v zimskem času postavi peč in orodjarna zagreje, kar je neobhodno potrebno za brizgalne vseh vrst, osobito pa za motorne.

Orodjarna naj ima direktno zvezo z moštveno sobo. Slednja naj bo prostorna in služi za garderobo in shajališče gasilcev.

Moštvena soba naj bo svetla in zračna. Ob stenah naj stoji omare ali obešala za gasilsko opravo in kraj. Vsak gasilec ima svoj oddeljen prostor. V sredini moštvene sobe stoji primerno število miz in stolov ali klopi, kjer ima vsak gasilec svoj sedež, ki ga zavzame pri teoretičnem pouku, predavanjih in posvetovanjih. V moštveni sobi je nadalje nameščena ena ali več omar, kjer se shranjuje splošna društvena oprava in rezervna oprema ter rezervni kroji.

Ako društvo nima posebnega prostora za svojo pisarno, potem je v moštveni sobi poseben oddelek s pisalno mizo kot društvena pisarna.

Glede velikosti moštvene sobe naj bi znašala površina, oziroma izmera iste vsaj $1\frac{1}{2}$ m² za vsakega gasilca, osebno tedaj, če je v njej nameščena tudi pisarna.

Moštvena soba naj ima poleg vrat v orodjarno tudi svoj izhod na prosto.

Pod v sobi naj bo smrekov ali borov in dobro izoliran, da ni podvržen zemeljski vlagi, okna z dvojno zaporo in zračnimi krili. Velikost oken naj bi skupno znašala $\frac{1}{6}$ talne površine moštvene sobe. Tudi ta okna naj bodo zavarovana z železnim omrežjem. V sobi je postavljena železna ali lončena peč. Slednja je boljša, ker daje enakomerno in trpežno toploto.

Soba se napravi lahko z isto višino kot orodjarna, vendar pa je lahko tudi nekaj nižja. Izpod 3 m višine pa ni priporočljivo iti.

Zelo umestno je poleg moštvene sobe napraviti malo stranišče z zaprto greznico, ker se s tem laže vzdržuje prepotrebna snaga v bližnji okolici Gasilskega doma. Vendar mora biti to stranišče nameščeno v poslopju samem in ne kot poseben prizidek, ki bi kazil celoten objekt.

Posebno važen del gasilskega doma je stolp. Tudi ta naj ima direktno zvezo z orodjarno. Služi nam kot opazovališče proti požarnim nesrečam, za sušenje cevi in za vežbo našega članstva v plezanju.

Njegova velikost je odvisna od števila cevi, ki jih imamo. Najmanjša notranja izmera stolpa znaša za manjša društva 2×2 m. Višina stolpa je odvisna od dolžine naših konopnih cevi, ki se nameravajo v njem sušiti, in znaša od 12 do 15 m. Stolp razdelimo v višini vsakih 3 in pol do 4 metre v nadstropja s tem, da napravimo približno 1 m širok hodnik v vsakem nadstropju. Ta hodnik sega do okenskih odprtih v vsakem nadstropju in je zavarovan z ograjo. Poleg hodnika je odprt prostor, približno 80 cm širok, ki sega od tal do vrha in služi za obešanje mokrih cevi. Na zadnji ali stranski steni je pritrjena močna, navpična lestva, ki posreduje dostop gasilcem do vseh nadstropij. Pod streho je pritrjeno vreteno za obešanje cevi z malim škripcem in vrvjo. Ostrešje stolpa je leseno, krito s pločevino ali škriljem.

Stene stolpa so običajno lesene, trpežnejše in trdnejše pa so zidane iz opeke. Tlak v stolpu naj bo iz betona s primernim padcem k odtočnemu jašku, odkoder se odvaja voda, ki odteka z obešenih cevi v ponikovalnico, oziroma v javno kanalizacijo.

Tudi stolp naj ima poleg zveznih vrat iz orodjarne še tudi vrata iz prostega.

Spredaj navedeni obseg gasilskega doma vsebuje le tiste prostore, ki so za gasilno društvo neobhodno potrebni.

V krajih, kjer je radodarnost, blagostanje in požrtvovalnost večja, se bo dal gasilski dom še prikladnejše in v večjem obsegu osnovati. V takšnih primerih je nujno želeti, da se namesti društvena pisarna v posebni sobi, ki služi obenem za sejnico. Društvena pisarna naj ima po možnosti zvezo z moštveno sobo.

Večja društva bodo imela potrebo po deljeni orodjarni, da v posebnih oddelkih shranjujejo svoje motorne in avtomobilne brizgalne, rešilno postajo, telefonsko stanico.

Gradivo iz katerega se naj zgradi gasilski dom, naj bo predvsem trpežno. Ker tozadevno ne kaže postopati po gotovem pravcu, temveč je vsak kraj odvisen od obstoječih razmer, je naravno, da bodo stavbe v krajih, ki so bogati na lesu, osebno v hribovitih krajih, napravljene iz kamena in lesa, medtem ko prevladujeta v dolinah gramoz in opeka. Posebno paznjo je posvečati pri osnutkih novih zgradb ognjarnosti istih.

Ostrejša gasilskih domov se izvršujejo navadno iz tesnega ali rezanega lesa, za strešno kritje pa se uporablja opeka, bodisi gladka ali zarezana, ki se polaga in pritrjuje na letve. Gladka strešna opeka (bobrovci) je najboljša, pa tudi najdražja. V višje ležečih krajih, ki so izpostavljeni večji burji, se uporablja za strešno kritje škrlj, ki se pritrjuje na strešni opaz. Škriljevec ima prednost, da je lahek pri dovozu, oziroma nošnji k stavbišču, njegova streha je tako odporna, da je vihar ne poškoduje tako zlahka kot opečnato, ker je vsak

škrljavec pritrjen s 3 žeblički k opažu, medtem ko se opeka ne da tako dobro pritrjiti.

Streho stolpa opremimo, ako smo previdni, tudi s strelododno, da zavarujemo stavbo proti strelu.

Omeniti bi še bilo, da se mora vse zidovje gasilskega doma, pa najsi bo iz kamena ali betona, z izolacijo dobro zavarovati proti zemeljski vlagi. Notranji prostori naj bodo čedno pobeljeni ali poslikani. Sploh pa naj v notranjosti gasilskega doma vlada vedno najboljši red in snaga. Za to je odgovoren orodničar društva.

Glede zunanosti gasilskih domov je potrebno poudariti, naj bo v vsem okusna in okolici prikladna. Nobenih posebnih okraskov, temveč dober trpežen omet iz ostrega peska brez premogovih primesi.

Gasilski dom naj bo opremljen z ličnim napisom in naj dobi na sprednji strani manjšo tablo, na kateri se razglasujejo odredbe vaje in sestanki ter eventualni odhodi k požarom v sosesčino.

Vsak gasilski dom naj bo tudi primerno zavarovan proti požarni poškodbi.

Okolica gasilskega doma naj bo snažno in prikupljivo urejena, cesta in pota trdno posipana. Pred gasilskim domom ali ob strani istega naj bo prostorno vežbališče za gasilce, to je dvorišče ali tratica.

Eno najglavnejših vprašanj pa je izbira prostora za gasilski dom. Kakor je za vsako javno zgradbo, kakor cerkev, šola itd. v kraju potreben ugoden prostor, tako je tudi za gasilski dom neobhodno potrebno, da ga postavimo na odprto, pripravo in lahko dostopno mesto v središču kraja, kjer izpolnjuje svoj namen.

V tem vprašanju se naj opuste vsi sebični nameni posameznikov in se naj vsak zaveda, da smo ljudje minljivi, poslopje gasilskega doma pa bo pretrpelo še cele generacije zanamcev.

Gasilski dom torej postavimo na najugodnejše stavbišče našega kraja, ki izpolnjuje zgoraj navedene pogoje. Na odprte, vidne, lahko dostopne točke ž njim, na križišča cest itd.

Lep in dostojen gasilski dom vzbuja gasilcem veselje do njihovega prostovoljnega poklica in je v čast in ponos prebivalcem dotičnega okoliša.

Ze uvodoma smo omenili, da stavijo gradnje gasilskih domov članom gasilnih društev ogromne naloge. Veliko truda in dela je z zgradbo, preden je dovršena in mnogo stroškov je zvezano ž njo.

Zato je tudi posebno potrebno, da se vse članstvo društva in vse prebivalstvo kraja zaveda svojih dolžnosti. V slogi je moč in le z združeno požrtvovalnostjo in pridnostjo gasilcev in občanov bo mogoče izvršiti ogromna dela, ki jih zahtevajo takšne zgradbe.

G. K.

Gasilstvo.

Avtomobilna brizgalna.

Glavni deli avtomobilne motorne brizgalne so: motor, črpalka, železno ogrodje (šasijska), leseno ogrodje ali karoserija.

Motor je stroj, ki je pritrjen na prednjem delu železnega ogrodja, ki žene avto in sesalko. Glede motorja nimam prav za prav ničesar pripomniti, ker je to storil že g. inž. Štolfa v svoji knjigi: »Šofer in samovozač«, tako temeljito in vsakemu razumljivo, da si društva boljše knjige sploh ne morejo želeti. Zato opozarjam vsa društva, naj si knjigo, ki je posebno za gasilce neprecenljive vrednosti, takoj nabavijo.

Delovanje brizgalne.

Avtomobilna brizgalna je zvezana z motorjem, ki žene tudi avtomobil. Zvezo s sesalko dobimo iz menjalnika hitrosti, če je brizgalna montirana zadaj, ali pa po sklopki, če je montirana brizgalna pred motorjem. Pri brizgalnah zadaj avtomobila se mora najprej razpojititi zveza z motorjem in menjalnikom hitrosti, premeriti v menjalniku zveza z diferencialom in dobiti zveza z zgornjo gredjo, ki vodi v sesalko. Nato še pritisne pretični vzvod v četrto hitrost, da dobi motor direktno zvezo s sesalko, in sesalka je v teku. Bolj enostavno je to

pri sesalkah, ki so pred motorjem. Pri brizgalnah za motorjem dobimo zvezo z motorjem in brizgalno iz šoferskega sedeža, kakor že opisano, pri brizgalnah, montiranih pred motorjem, pa pustimo motor mirno teči (pretični vzvod v mrtvi legi), potisnemo ročaj sklopke v utor in brizgalna je v teku.

Praden začne sesalka sesati vodo, je treba spojiti zračno sesalko z vodno sesalko. Zračna sesalka je na prednjem delu vodne sesalke in se spoji po sklopki, ki je v zvezi sesalke in sesalne zračne cevi z zapiralnim petelinom. Ako je ročaj obrnjen navzgor, (sesalka zadaj) ali pa utež zasukan iz desne na levo stran, (sesalka spredaj) je sesalka spojena in prične sesati zrak iz vodne sesalke po zračni sesalni cevi. Ko je zrak izsesan, nastane v sesalki prazen prostor. Ker pa narava ne trpi nobenega praznega prostora, pritisne po sesalnih ceveh vodo v sesalko. Ko je sesalka polna, se zračna sesalka pod pritiskom vode sama zapre in obstane, vodna sesalka pa prične delovati. Na levi in desni strani od spodaj ima sesalno grlo, na katero se pritrdijo sesalne cevi. Po sesalnih grlih vleče voda vase sesalni pokrov, v katerem je odvajalna cev, ki vodi iz pritiskalnega pokrova pod sesalko na sprednji del in se razdeli v 2 ali 4 iztočna grla, na katera pritrdimo napadalne cevi. Na sesalki je od zadaj pritrjen obratni števec, ki kaže koliko obratov dela sesalka. Na desni strani pritiskalnega pokrova stoji manometer. Ta kaže, s kakšnim pritiskom žene sesalka vodo ven. Spredaj na levi je (vacuum) meter, ta kaže, iz kakšne višine sesa vodo sesalka ali pa s kakšnim pritiskom pride voda iz hidrantov v sesalko.

Hlajenje.

Ko začne motor delovati, se počasi radi eksplozije v valjih segreva in bi postal silno vroč. Da se pa ne segreje, ima motor vodno hlajenje. To hlajenje se vrši po hladilcu, ki je pred motorjem in iz katerega vodi cev v sesalko, ki jo žene motor. Sesalka sesa vodo iz hladilca, jo žene v blok, kjer je okrog valjev prostor, ki obdaja vodni plašč. Mrzlo vodo žene sesalka zopet v motor, iz motorja pa gorko v hladilč, da se ohladi.

To vodno hlajenje motorja pa pri velikih požarih, ko deluje brizgalna nepretrgoma več ur, ne zadostuje. Zato imamo speljano od motorja pa do brizgalne vodno cev 30 mm, ki je pritrjena na enem koncu pod plaščem brizgalne, na drugem pa v blok motorja. Cev ima pri motorju nekaj regulacijski ventil, s katerim reguliramo dotok mrzle vode v motor, da se ne pregreje, odnosno ohladi (po zimi) za slučaj, da brizgalna ne deluje. To velja za brizgalne, ki so montirane na koncu šasije za motorjem.

Nekako isto je tudi pri brizgalnah, ki so montirane na prednjem delu šasije (železnega ogrodja) pred motorjem. Razlika je samo v tem, da so speljane od motorja do brizgalne namesto 1 večje, 3 manjše ca. 12 mm debele bakrene cevi, od katerih služi ena za polnjenje hladilnika v zvezi z brizgalno, drugi dve pa za hlajenje vode v hladilniku in motorju, če imamo brizgalno v teku.

Način oskrbovanja je dokaj enostaven. Glavno je seveda, da sta motor kakor tudi brizgalna stalno v popolnem redu. Zato je neobhodno potrebno, da se izroči brizgalna v oskrbo gasilcu-šoferju, ki je v stanu brizgalno dnevno kontrolirati in ki je za njeno brezhibno delovanje pri požarih tudi osebno odgovoren. Za to opravilo se lahko določi tudi več gasilcev, da ni pri požaru presenečenja. Priporočati je, da so večši sploh vsi člani, vendar je pa avto odkazati samo eni osebi, vsem drugim pa strogo prepovedati kakršnokoli manipuliranje ali uporabo brizgalne brez ukaza, oziroma navzočnosti osebe, kateri je brizgalna poverjena. Izjema je dovoljena, seveda pri požarih, če je šofer odsoten itd.

Predvsem je polagati važnost na pravilno oskrbo, mazanje in hlajenje. Načelnik društva se ne sme nikdar zanesti na šoferja, ampak ga mora stalno nadzorovati. Pomniti je, da tudi šoferji zelo radi pozabijo na avto, se nehote zagledajo v gašenje požara ali jih pa pogovor z ljudmi tako zmoti, da se spomnijo na brizgalno, ki je ves čas delovala, šele takrat, ko se pojavijo nedostaki pri motorju ali brizgalni. Najvažnejše je pravilno mazanje in hlajenje. Ko šofer opazi, da je voda v hladilniku gorka in motor vroč, mora odpreti ventil, da omogoči cirkulacijo vode od brizgalne v motor, oziroma hladilnik in obratno. Paziti je pa tudi, da se ventila v hudi zimi, ko motor šele kratek čas deluje, predčasno ne

odpre, ker sicer bi se čez mero ohladil in ne bi dobro deloval. V nasprotnem primeru bi se pa motor tako zelo segrel, da bi bilo z delovanjem brizgalne za kratek čas prenehati. Za slučaj, da se to zgodi, je potrebno pustiti motor počasi teči in vodo v hladilniku polagoma menjati, ker sicer se lahko dogodi, da bi zaradi hitrega hlajenja počil blok motorja.

V zimskem času je polagati posebno pažnjo tudi na to, da se po vsakem požaru, odnosno vsaki uporabi takoj izpusti vsa voda iz sesalke in dovodnih cevi.

Gašenje požarov in uporaba motornih brizgaln.

Odločilne važnosti pri vodnem curku je pritisk, pod katerim se dovaja voda na požarišče. Ta pritisk ne sme pasti pod 4 atmosfere. Pri velikih in nevarnih požarih mora biti ta pritisk tako velik, kakršnega sploh moremo dobiti od motorne brizgalne, s katero delamo. Ta dopustna višina (delazmožnost) motorne brizgalne more biti razvidna vsak čas iz tabele od tvrdke, ki vam je motorno brizgalno dobavila.

Največji sovražnik pritiska v ročniku je izguba pritiska v ceveh, ki nastane radi trenja v cevi. To izgubo pritiska nadomestimo s pritiskom črpalke pod različnimi okoliščinami, če znamo pravilno ravnati. Izguba pritiska v ceveh je tem večja, čim daljša je cev in čim večja je poraba vode, ki gre v 1 minuti skozi cev. Dolžina cevi ne sme biti večja kot je razdalja od požarišča do vode. Gledati moramo, da množina vode, ki gre skozi cev, ni prevelika, da pritisk vode v ročniku ni premajhen. Iz tega sledi, da je množina vode in izguba pritiska največ odvisna od velikosti ročnika (ustnika), vsled česar smemo ročnike (ustnike) preko 18 mm uporabljati samo v gotovih slučajih, kadar je razdalja od požara do vode zelo majhna ali pa če imamo od požarišča pa do vode napeljavno samo 1 cev. Za izbiro in število ročnikov nam služi tabela, ki vam jo mora dati vsaka tovarna ob priliki dobave brizgalne. To tabelo je pritrjiti na brizgalno tako, da je vedno pri roki in da poveljnik lahko vsak čas pogleda, koliko ustnikov in katere velikosti z ozirom na dolžino položenih cevi in delazmožnost motorne brizgalne lahko uporabi. Ob tem se moramo ozirati na sledeča pojasnila:

1. Ob manjši napeljavi (dolžini) položenih cevi lahko uporabimo 1 velik (ustnik) ročnik ali pa več manjših;

2. čim daljša je dolžina cevi, tem manj ustnikov moremo uporabiti;

3. čim daljša je cev, tim manjši je pritisk v ustniku in množina vode, ki jo dobimo od brizgalne;

4. ob veliki dolžini več sto metrov položenih cevi, je izguba pritiska tudi, če volimo ustnik samo 10 mm, tako velika, da pade pritisk pod 4 atmosfere. V teh slučajih si pomagamo z napeljavo dvojnih cevi. Od brizgalne pa do požarišča napeljemo 2 liniji cevi, v neposredni bližini pa uporabimo razvodnik. Od razvodnika dalje, pa če le mogoče uporabimo eno gumijasto cev. To storimo predvsem radi tega, da dobimo za ustnik iz dveh cevi nujno potrebno množino vode. Skozi vsako izmed cevi teče samo polovica množine vode, ki je potrebna in je izguba pritiska v ceveh mnogo manjša kot pa pri uporabi samo ene cevi. Kar smo pri izgubi pritiska pridobili, se nam pozna pri ročniku, odnosno ustniku.

Tudi tukaj je velikost ustnika pravilno izbrati, da nam pritisk vode v cevi ne pade pod dopustno višino.

Pri velikih in nevarnih požarih se celo dogodi, da brizgalna nima toliko moči kot bi jo sicer morala imeti. V tem slučaju je nujno pregledati vse ustnike in njih velikost, ter kako dolga je napeljava cevi. Če je na primer od tvrdke, pri kateri ste brizgalno kupili, določeno pri 400 l vode v minuti pod 6 atmosferami, potem moramo izbrati ustnik ne glede na dolžino cevi tako, da bo v cevi pritisk 6 atmosfer.

Če hočemo z močnim curkom dobro in uspešno gasiti, moramo vodo pravilno rabiti. Gašenje z vodo v dim ali plamen je škodljivo in zato nedopustno.

Za gašenje naj veljajo sledeča določila:

1. S curkom je gasiti samo v žerjavico, torej ne mesto, kjer ima ogenj svoj izvor in ne v plamen ali dim.

2. Zato je potrebno, da gre napadalec, kolikor sploh mogoče do ognja, ker sicer mu je nemogoče pravilno gasiti.

3. Gasiti se sme samo tako dolgo, dokler je videti močno žerjavico, kakor hitro pa ta izgine, je treba vodo ustaviti.

4. Najboljši napadalec je tisti, ki prvi ogenj pogasi in vodo ustavi.

5. Gašenje iz lestev in sosednjih streh ali celo iz tal na stavbo je brezmiselno in škodljivo, ter ga moramo opustiti.

6. Gašenje iz prosto stoječih lestev je smrtnonevarno in zato strogo prepovedano.

Črpanje vode

z brizgalnimi iz odprtih strug, potokov, rek, vodnih rezervarjev, hidrantov in skupno delovanje več gasilnih društev.

V naslednjem hočem podati več načinov črpanja vode z motornimi brizgalnimi in uporabo raznih priprav z ozirom na krajevne razmere.

V krajih na deželi se najbolj pogosto dogaja, da jemljemo vodo največkrat iz odprtih strug, potokov itd. Tudi tukaj je predvsem uvaževati izbiro prostora, da lahko srednja motorna brizgalna odda v 1 minuti vsaj 1000 l vode ali v eni uri 60 m³ in da ta brizgalna lahko delj časa deluje, moramo imeti najmanj 100 m³ vode. Če imamo na izbiro več potokov ali vodnih rezervarjev v bližini požara, tedaj moramo gledati na to, da vzamemo vodo iz potoka, ki je največji in v katerem je dovolj vode, ne pa mogoče iz kakega rezervarja ali vodnjaka, četudi je bližje požarišča.

Pri vseh motornih brizgalnah imamo navadno 300 do 400 m cevi, in če upoštevamo, da nam 100 do 200 metrov daljša napadalna linija ne vzame niti desetino tega časa kot bi ga rabili, če bi morali med požarom radi pomanjkanja vode odklopiti motorno brizgalno in jo prepeljavati na drug prostor, je gotovo, da je izbira vode velikega pomena.

Zelo važno je, da znamo uporabo vode ene motorne brizgalne pravilno oceniti, odnosno da pri črpanju vode iz potokov pravilno ravnamo.

Za črpanje vode z motornimi brizgalnimi zadostuje 20 do 25 cm vodne gladine tudi pri brizgalnah, ki dajejo 1000 l vode v minuti ali okroglo 16 l v sekundi. Pri vseh odprtih vodah in vodnih rezervarjih (izvzeti so samo hidranti) je posebno paziti, da sesalni koš ne pride na dno, kjer je polno blata, ki bi oviral sesanje in zamazal cevi ter črpalko. Tudi ne zadostuje, če se da sesalni koš v pletenko (jerbas) ker je sesalna moč stroja tako velika, da potegne tudi skozi pletenko vso nesnago. Toplo se priporoča, da leži sesalni koš popolnoma prosto na kaki kratki lestvi ali drugem predmetu, ki ga položimo na tla. Iz istega vzroka tudi ne smemo položiti sesalnega koša pregloboko v vodo. Popolnoma zadostuje 10 do 20 cm, da se zabrani škodljivo sesanje zraka skozi črpalko.

Največja sesalna višina navadno ne presega 7¹/₂ do 8¹/₂ metra. Da motorne brizgalne ne preobtežimo in da kolikor mogoče izrabimo sesalno moč, moramo postaviti brizgalno kolikor mogoče blizu vode. Pri močnih avtomobilnih brizgalnah s težo do 5000 kg je to v mnogih primerih zelo težko, pri lažjih od 300 do 400 kg je pa to veliko lažje.

Ni tako velikega pomena oddaljenost vode od požarišča kakor pa je sesalna višina, katero moramo kolikor je le mogoče skrajšati, da ima tako motorna brizgalna dovolj vode.

Radi tega je podeželskim in drugim društvom že v naprej skrbeti in pripraviti poseben prostor, na katerem bi stala motorna brizgalna v primeru požara, ker se izdatki in trud za pripravo prostorov ne dajo primerjati s škodo, ki nastane vsled požara. V primeru, da z veliko motorno brizgalno ni mogoče priti do vode, je uporabiti manjše ročne ali motorne brizgalne, po katerih dovajamo vodo v primerno korito ali rezervar — od tu dalje pa jo črpa motorna brizgalna. Ta način črpanja vode je primerjati sesanju ročnih brizgaln (Berglovk), ki se jo postavi v posodo z vodo in polni z vedri. Kot rezervarji se pri delu z motornimi brizgalnimi lahko uporabijo raznovrstni sodi brez pokrova ali pa rezervarji iz platna, (ki so podobni vojaškim za napajanje živine, samo da so veliko večji in imajo obliko pravokota, dočim so prvi okrogli), ki so zelo praktični in v momentu uporabljivi.

Motorne brizgalne rabimo tudi v krajih, kjer je vodovod, ker pritisk vode, ki ga rabimo iz hidrantov za udušitev večjih požarov, ni dovolj močan. V takih primerih lahko napeljemo vodo iz več hidrantov s pomočjo konpenih cevi v brizgalno, ki jo potem brizga z močjo od 12 do 14 atm. na požarišče ali pa, da napeljemo vodo iz hidrantov v velik

skupni rezervar, odkoder jo potem sesa motorna brizgalna. Zadnji način z rezervarji pa ni posebno priporočljiv, ker se mora voda črpati, in je dana možnost, da sesalna naprava lahko odpove. Zato je najbolje, če dovajamo vodo iz hidrantov v brizgalno pod pritiskom, kakor tudi brizgalna do brizgalne itd.

To lahko napravimo na ta način, da na brizgalno priklopimo tako zvani zbiralnik, ki ima 3 odprtine ali celo več, tako da dovajamo vodo sosednji brizgalni po 3 ali več ceveh. Na ta način se zviša tudi pritisk vode v ročniku.

Sedaj pa nastane vprašanje, če je dopustno in priporočljivo jemati vodo iz hidrantov od vodovoda s pomočjo sesalnih cevi, ker nastane po ceveh, ako je premalo vode v hidrantu, brezračen prostor in ker izsesa motorna brizgalna iz vodovoda več vode kakor je pa v vodovodnih ceveh.

Navajam samo en primer:

Iz hidranta 80 mm odprtine (premera) smo dovajali vodo motorni brizgalni pod 10 atmosfer s pomočjo 75 mm široke konopnene cevi in brizgali vodo z 28 mm velikim ustnikom. Motorna brizgalna dela od 1000 l pri 70 do 80 m višine. Cev med hidrantom in razvodnikom motorne brizgalne, se je že pri srednjih obratih stisnila. To je dokaz, da hidrant ni dal toliko vode, kolikor jo je motorna brizgalna izsesala. To si je razlagati tako, da je bil hidrant premajhen, manjši kot 40 mm ali pa da nastavec ni bil popolnoma odprt. Pri 40 mm premera s pritiskom od 10 atmosfer mora dati 3000 l vode; torej več kot jo rabi ustnik.

Podeželski vodovodi imajo največ 2¹/₂ do 4 atmosfere pritiska. Nekateri pravijo, da motorne brizgalne ni mogoče porabiti, če je malo vode, kar pa ni res, ker je povsod, tudi v najmanjših krajih možno, da se z malimi sredstvi pripravi zadostno množino vode tudi za velik požar. Tudi ni potrebno, da bi motorna brizgalna dala vsako minuto 1000 l vode. Dovolj je, če vzamemo ustnik samo 10 mm ali 12 mm in brizgalna lahko dela tudi s 5 ali 6 delom te vodne množine. Tudi v tem primeru dela bolje kot ročna brizgalna, ker dela z veliko večjim pritiskom.

Ne dvomi se o dobri volji gasilnih društev, vendar se vidijo povsod nedostatki posebno glede na preskrbo z vodo. Največkrat niti domači gasilci ne vedo, od kod naj bi jemala društva vodo, ko prihite na pomoč. To je vzrok nezadostnega vežbanja gasilnih društev in skrajno brezbrizno ravnanje še preden je nastal kak požar.

Zato je nujno potrebno, da si vsako društvo v svojem kraju natančno določi prostore za motorne brizgalne. Dobro je, da imajo posamezni kraji (župe) večkrat skupne vaje, da spoznajo vsa ta mesta, teren in drugo. Vsako društvo mora natančno vedeti, katera mesta so najprikladnejša za brizgalne, oziroma katera mesta sploh morejo pri požaru priti v poštev. Tu se je posebno ozirati na krajevne razmere s posebnim ozirom na požar, da je mogoče v kratkem času priti z brizgalno do vode in potem od vode.

V vsakem okraju imajo dalje društva skrbeti za alarmne naprave, da je mogoče poklicati tudi sosednja društva na pomoč. Pomniti je, da je boljše, če poklicana društva v 10 primerih sploh ne stopijo v akcijo, kot pa, da ste jih samo enkrat prepozno poklicali. Alarmne vaje so za vsako društvo neobhodno potrebne, zato jih moramo imeti večkrat.

Na hitro naznanitev požarov je polagati posebno pažnjo. Žalibog, da dandanes v vsakem kraju na deželi še ni dana možnost iz vsake vasi in ob vsakem času po dnevi in po noči poklicati na pomoč po telefonu. V krajih, kjer ni tovarn in telefonov, si morajo društva na vsak način preskrbeti vsaj električno ali ročno sireno za alarmiranje požarov.

Zelo važno je tudi, da se gasilci takoj, ko se požar opazi, odpeljejo z brizgalno na požarišče. Zato je zelo priporočljivo zidati v gasilskih domovih tudi stanovanja ter jih opremiti z električnimi zvonci. Alarm iz siren raznih tovarn v mnogih primerih zadostuje, vendar ima pa to slabo lastnost, da razburi vso okolico. Stroški, izdani za te naprave se izplačajo že pri prvem požaru.

Veliko dragega časa si lahko prihranimo s primernimi napravami in pripravami poleg že omenjenega na sledeči način:

Za motorne brizgalne sosednjih društev je vedno v naprej poslati ordonanca, ki je opremljen z baklo ali rdečo

lučjo, na določeno mesto, tako da pokaže najkrajšo pot do vode in mesto, ki je določeno za motorno brizgalno. Ta gasilec se mora ustaviti 50 metrov pred razpotjem in dati znamenje, da se more brizgalna pravočasno ustaviti. Lahko se zgodi, da bi motorna brizgalna, ki je bila prepozno opozorjena na slabo pot itd. ali zaradi hudega ovinka zavila na stran pota in se zaletela v drevo. Temu se lahko izognemo s tem, da odpošljemo 1 gasilca 50 metrov pred pokvarjeno ali slabo pot. Najbolje je, če potem gasilec sede na brizgalno in kaže pot prav do ognja, oziroma vode.

Pred očmi moramo imeti samo to, kako bomo najhitreje dali vodo. Male potoke, če je voda umazana, moramo očistiti s pomočjo slame, lesa, zemlje, deščic itd. Za podložitev sesalnega koša moramo imeti vedno pripravljeno kratko lestev. Če pa potok ni dovolj globok, moramo izkopati jamo, da lahko poglobimo sesalni koš, ki mora biti najmanj 10 cm pod vodno gladino.

S težkimi motornimi brizgalnami ne smemo voziti po slabih potih ali celo čez travnike. Vsako društvo mora imeti v vasi shranjen tudi bencin za rezervo, odnosno že v naprej poskrbeti, da ga lahko vsak čas dostavi.

Vsako društvo mora imeti zadostno število dobrih cevi, preizkušene najmanj od 10 do 12 atmosfer. Če cevi vzdrže močan pritisk, lahko priklopimo na cevi kake ročne brizgalne — motorno brizgalno, katero je domače društvo za poklicano motorno brizgalno že v naprej pripravilo. Priporočati je, da imajo vsa društva v okolici enake spojke za cevi, ali pa vsaj pripravljene prehodne spojke, da je mogoče priklopiti tudi drugo brizgalno. Tudi v to svrhu je potrebno napraviti več vaj.

Zelo važno je, da k vajah 4 do 6 gasilnih društev priegneta tudi motorno brizgalno iz mesta. Tako praktično vajo je najbolje izvesti tako, da pride ta brizgalna na vajo zadnja, in to naj bo smoter vseh praktičnih vaj.

Dopisi.

Šestdesetletnica prostovoljnega gasilnega društva v Laškem. Dne 2. februarja 1930. je bil šestdeseti redni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva Laškega v občinski pisarni v Laškem, na katerem je bil izvoljen tale odbor: načelnik g. Adolf Majcen, ključavničar v Laškem, poveljnik: g. Jakob Ferčnik, davčni služitelj istotam, tajnik: Peter Franc, blagajnik: Ignac Gnidica, gospodar: Ivan Perger, ter Ivan Matko kot odbornik.

Ker je le še Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo na teritoriju naše banovine tako staro, je pač umestno, da tudi širšo javnost seznanimo s tem jubilejem.

Napisati točno zgodovino društva ni namen tega članka, končno pa to tudi ni mogoče, ker se je po preobratu v prvi navdušenosti zavrnel ves nemško pisani arhiv. Šele zadnji čas se je posrečilo rešiti nekaj za društvo važnih dokumentov, iz katerih posnemamo nastopno. Ko je sredi preteklega stoletja dvakrat pogorel Laški trg, se je našlo nekaj uglednih in naprednih tržanov, ki so pričeli propagirati ustanovitev požarne brambe. Stvar je konec leta 1867. v toliko dozorela, da se je osnoval komite sestoječ iz treh zastopnikov Okrajnega zastopa, z njega načelnikom g. Uhlichom na čelu, treh zastopnikov občine Laško in treh zastopnikov občine Sv. Krištof. Žal, manjkajo zapisniki teh sej, pa se radi tega ne da ugotoviti, kako se je vsa akcija razvijala. Našel se je do sedaj le zapisnik seje od 13. marca 1869., iz katerega je razvidno, da je Okrajni zastop izdal proglas na prebivalstvo Laškega in okolice za prispevanje k tozadevnemu fondu, ter da je bilo teh prispevkov okrog 400 gold. do tedaj nabranih. Ohranjena je nadalje kupna pogodba, sklenjena med Okrajnim zastopom in tovarno Karel Metz, Heidelberg, za dobavo ene dvokolne snemalne brizgalne najnovejšega tipa, ki še danes brezhibno funkcionira, ter 300 m cevi za skupno ceno 1376 gold. Kolikor se da ugotoviti, je konec leta 1869. že obstojala v Laškem gasilska četa pod upravo Okrajnega zastopa. Iz prepisa sejnega zapisnika Okrajnega zastopa od 18. februarja 1870., pa je razvidno, da se je potrošilo za opremo te čete okrog 1.800 gold.

Ker tedaj ni bilo ne na južnem Štajerskem niti na Kranjskem nikjer gasilcev, se je poveljnik laške čete obračal za

informacije na gasilce v Gradcu in Lincu ter je nekaj zadevne korespondence ohranjene. Ko pa se je v začetku leta 1870. ustanovilo gasilno in reševalno društvo v Ljubljani, ter so bila pravila društva 15. aprila 1870. potrjena, je stopilo Laško gasilno društvo z ljubljanskim v zvezo, dobilo od ljubljanskega društva en izvod pravil, ter je ta pravila v par točkah krajevnim potrebam prilagodena, predložilo županu v Laškem v odobritev dne 4. oktobra 1870. Potrjena so bila pravila 14. oktobra istega leta od župana Dragotina Valentiniča in sosvetnika Konrada Amona. Pravila je natisnila tiskarna Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani, in sicer dvojezično.

Prvi načelnik društva je bil France Tiber, njegov namestnik Dragotin Haince, poveljnik plezalcev pa Ivan Aleš. Za dobo od 1870. do 1900. manjkajo vsi podatki, znano je le, da si je društvo nabavilo v tem času raztezalno in mehanično lestvo ter pozneje štirikolno brizgalno, tako da je bilo pred vojno eno izmed najboljših na Spodnjem Štajerskem. Včlanjeno je bilo do prevrata v nemški gasilski zvezi ter je osobito za narodnostnih bojev veljalo kot strogo nemško. Po preobratu pa je prišlo vodstvo v roke slovensko orijentiranih članov, pristopilo k novoustanovljeni Jugoslov. gasilski zvezi, spremenilo pravila ter uvedlo slovensko poveljevanje.

Društvu načeljuje že skoraj 10 let g. Majcen Adolf ter si je pod njegovim spretnim vodstvom nabavilo motorno brizgalno, večjo količino novih cevi, letos pa lastni avtomobil.

Proslava 60letnice bo na Binkoštno praznike 8. in 9. junija tega leta, združena z zletom Jugoslov. gas. zveze. Ob tej priliki bodo slovenski gasilci prvič nastopili s telovadnimi vajami s sekiricami. Opozarjamo že sedaj vsa društva, naj opuste ta dva dneva vse prireditve, vse prijatelje gasilcev pa vabimo v Laško. Porabite to priliko, pa si oglejte lepoto našega mesta in okolice, da poskusite blagodejni vpliv kopeli v našem termalnem kopalnišču, ter da počastite s svojim obiskom našega jubilaranta ob njegovi 60letnici, oziroma pravilno 62letnici!

Gasilska župa litijska priredi na Florjanovo nedeljo dne 4. maja 1930. v Litiji skupni zlet s proslavo 20letnice obstoja gasilske župe. Obenem bo tudi slavnostna blagoslovitev motorne brizgalne in avtomobila gasilnega društva litijskega, ter župni občni zbor z nastopnim sporedom:

Ob pol 9. uri zbirališče gasilnih društev na kolodvoru v Litiji. Po prihodu vlaka odhod k sv. maši, ki se bo darovala na čast gasilskemu patronu sv. Florjanu. Po sv. maši obhod po Litiji, nakar bo na trgu slovesna blagoslovitev brizgalne in avtomobila. Po blagoslovitvi zaigra godba državno himno, nato pa razni pozdravi in govori, kakor: vladnega zastopnika, sreskega načelnika gosp. Podboja, občinskega predstojnika župana g. Lebingerja ter župnih in društvenih dostojanstvenikov. Nato defilacija in odhod na Pleničarjev vrt, kjer bo zdravniško predavanje dr. Ukmarja o prvi pomoči pri nesrečah, požarih, vajah ali drugod.

Po predavanju bo eno uro odmora in kosilo. Ob 13. uri se prične župni občni zbor, po občnem zboru pa je prosta zabava. K tej proslavi so vabljeni vsa v župi včlanjena društva. Njih dolžnost je, da se udeleže v čim večjem številu te proslave.

Laško. Na opetovano tarnanje o nezanimanju za naš list od strani članstva, sem sklenil dati dober nasvet, oziroma zgled, kako temu odpomoči. Veselilo bi me, ako ga priobčite v »Gasilcu« ter ako bo pripomogel k razmahu našega glasila. Bojim se le, da ga ne bodo čitali baš tisti, katerim je prav za prav namenjen, to je funkcionarji naših društev.

Kako povečati število naročnikov-plačnikov za »Gasilca«? To vprašanje se je že opetovano stavilo, stavili so se tudi razni predlogi, ki pa vse zadeve niso spravili z mrtve točke, dasi je stvar jako enostavna.

Predvsem je treba, da pridejo na načelniška in tajniška mesta pri društvih in župah možje, z dušo in srcem gasilci, možje, ki znajo o pravem času zastaviti svojo besedo. Kaj more storiti tak tovariš, naj vam pove tale primer:

Meseca januarja je prejelo prostovoljno gasilno društvo v Laškem od uprave Gasilca poziv za nabiranje novih naročnikov.

Pri večini društev menda takih stvari niti tajnik ne prečita, kaj šele da bi prišle pred sejo ali celo članski sestanek.

V tem primeru se je pa zgodilo takole. Ta poziv na naročbo se je prečital na prvem članskem sestanku, nakar je tov. načelnik prevzel besedo, poudaril, da pozna zavednost svojih fantov, obenem pa omenil, da bi vsak zaveden gasilec moral čitati svoje glasilo, radi tega da upa, da se bo večina članov odločila za naročbo Gasilca.

Tajnik pa je šel še nekoliko dalje, pa je stavil sledeči predlog:

Sklene se: naročnik Gasilca mora biti načeloma vsak član našega društva, izjema je le za več članov ene rodbine, to je oče in sinovi ali bratje, kateri žive še v skupnem gospodarstvu. Za te zadostuje en izvod za vso rodbino.

Ta sklep je bil soglasno sprejet, in tako šteje Prostov. gasilno društvo v Laškem danes trideset plačujočih naročnikov Gasilca.

Opomba urednika: Takih članov in odborov si želim povsod.

Iz delovanja prostovoljnega gasilnega društva v Studencih pri Mariboru. Društvo, ki je eno najbolj agilnih v vsej mariborski okolici, je imelo dne 5. januarja ob 10. uri dopoldne svoj občni zbor. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da razvija društvo širokopotezen program, čigar izvršitev bo omogočilo še uspešnejše delovanje v prid bližnjega. Tako hoče sezidati nov gasilski dom, ki bo v ponos gasilcem v Studencih, nabaviti si pa hoče še drugo motorno brizgalno. V preteklem letu smo imeli 33270 Din dohodkov in 27490 Din izdatkov. V minulem letu smo intervenirali pri treh večjih in sedmih manjših požarih. Pri volitvah je bil v znak priznanja izvoljen soglasno stari odbor, ki mu načeljuje tov. Kaloh Alojzij.

Prostovoljno gasilno društvo Zidani most je imelo dne 23. II. t. l. svoj redni občni zbor. Izvolil se je sledeči odbor. Načelnik: Avsec Franc, namestnik Jakoš Anton, tajnik: Pavlič Andrej, blagajnik: Pantner Anton, odbornika: Dobnikar Franc in Skalar Jože. V začetni dobi je pokazalo društvo, da hoče i ono biti vreden član v mogočni gasilski armadi, čeravno bo treba še doprinesiti marsikatero žrtev. Splošno se pa čuti v olajšavo organizacijskega dela, pomanjkanje potrebnih praktičnih navodil za tajnike in blagajnike. V marsičem pa se priključujejo člani dopisniku članka »Postno premljevanje«.

Prostovoljno gasilno društvo Pekel-Poljčane priredi dne 6. VII. t. l. poletno veselico, ki se v primeru slabega vremena preloži na 13. VII. Sosedna društva naprošamo, naj to upoštevajo.

Žiri. Prostovoljno gasilno društvo v Žireh naznanja, da bo obhajalo svojo 40letnico združeno z blagoslovitvijo nove bencin motorne brizgalne na Binkoštno nedeljo dne 8. junija 1930. Popoldan bo velika javna tombola in prosta zabava. Motorna brizgalna je znamke »Renault«, motor za 36 konjskih sil. Meče vode do 1000 l na minuto. Vsa bližnja bratska društva in cenjene prijatelje gasilstva vabimo ta dan v našo lepo Žirovsko dolino. Natančen program in vabila bomo pravočasno razposlali.

Trbovlje. Na občnem zboru dne 16. marca bo izročilo društvo Trbovlje-trg svojim zaslužnim članom lepo izdelane diplome za 25letno delovanje v društvu. Tem jubilentom, načelniku Pungerčarju Fr., poveljniku Naglavu J. in povelj. namestniku Prašnikarju A. želimo, da bi še v naprej tako vztrajno in v polnem zdravju izvrševali gasilsko službo in ostali za zgled drugim, kakšen bodi gasilec. Bog Vas ohrani še na mnoga leta! **G.**

Gasilno društvo Rečica pri Laškem. Tukajšnje gasilno društvo, ustanovljeno leta 1926., je imelo dne 2. februarja 1930. ob polnoštevilni udeležbi članov svoj 5. redni občni zbor, na katerem je bil ponovno izvoljen celoten stari odbor, in sicer:

Načelnik in poveljnik Kresse Ludvik, namestnik Užmah Miloš, tajnik Klemen Franjo, blagajnik Lešnik Alojz, odbornika Kranjc Ivan in Stare Tomaž, namestnika Šoter Ivan in Selič Martin.

Društvo z zgoraj imenovanim odborom si je že po dveh letih društvenega obstoja nadelo težko nalogo, nabaviti si motorno brizgalno ter drugo potrebno gasilno orodje. Z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo članstva kakor tudi občn-

stva, je bila v preteklem letu zamašena vrzel. Društvo se že danes ponaša s 50.000 Din vrednim gasilskim orodjem, ki je do zadnjega dinarja poravnano, ter s parcelo za postavitev gasilskega doma. Akoravno ga čaka še v bodoče mnogo dela s postavitvijo gasilskega doma, vendar si upa, zanašajoč se na podpore od strani ravnateljstva, občine in tukajšnjih posestnikov, premagati še te ovire.

Mirna peč pri Novem mestu. Dne 2. marca t. l. je imelo »Prostovoljno gasilno društvo v Mirni peči« svoj redni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči novi društveni odbor: 1. Načelnik Zupančič Jernej, posestnik in mizar. 2. Poveljnik Potočar Joško, mesar in gostilničar. 3. Poveljnikov namestnik Novljan Ludovik, posestnik in gostilničar. 4. Tajnik Obrekar Rudolf, šolski upravitelj. 5. Blagajnik Krevs Franc, posestnik. 6. Nadzornik oprave Štemberger Anton, posestnik. 7. Odbornik Bartelj Josip, posestnik. Za odbor. namestnika Grlica Josip, posestnik, in Opaza Janez, posestnikov sin. Društvo, ki šteje 48 rednih članov, se lepo razvija. Dne 23. februarja t. l. smo uprizorili šaloigro »Stric v Toplicah«, ki je pod vodstvom gospe učiteljice Pavle Remičeve prav dobro uspela. Na binkoštni ponedeljek letos bomo imeli pa blagoslovitev nove motorne brizgalne skupno z veliko ljudsko veselico.

Prostovoljno gasilno društvo Pekre pri Mariboru ima naprodaj snemalno brizgalno 2cevno z vozom za moštvo, 18sedežno v prav dobrem stanju (Universalgeräte). Ako jo hoče kako novoustanovljeno društvo kupiti, si jo lahko ogleda pri nas ter obenem izve ceno.

Skladbe za klavir k prostim vajam s sekiricamidobite pri JGZ, izvod po 2 Din.

Zbirke za nabavo gasilnega orodja.

Predsedstvo JGZ Ljubljana opozarja po izrecnem naročilu kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, da se za zbirke in prostovoljne prispevke k stroškom za nabavo gasilnega orodja načeloma ne bodo izdajala uradna dovoljenja, veljavna za kraje izven okoliša dotičnega gasilnega društva. Zadevne prošnje morajo za vedno prenehati, ker smatra prebivalstvo tujih občin tako zbiranje kot nadlegovanje, ki le škoduje gasilstvu. Po še veljavnem skupščinskem sklepu je tako beračenje zabranjeno. — Dalje opozarja gasilna društva, naj vselej in zlasti pri gasilskih vajah, nič manj pa tudi pri požarih gledajo na to, da se kolikor mogoče disciplinirano pazi na cevi, ker ni nemogoče, da je poškodbam večkrat vzrok nezadostna pazljivost.

KUPIM — PRODAM

Kompletno opremljeni gasilski avto znamke Fiat, 1¹/₂ tonski, z orodjem in opremo se proda. Kje, pove uredništvo »Gasilca«.

Prostovoljno gasilno društvo Mislinje namerava kupiti navadno brizgalno. Društva, ki prodajo ročno brizgalno, naj pošljejo ponudbo.

Listnica uredništva. Kakor smo že javili, bo odslej izhajal Gasilec do kongresa mesečno. Da je omogočena redna izdaja lista, prosim vse dopisnike, da dopošljejo svoje dopise vsaj do 15. vsakega meseca.

Pogosto čitam v dnevnikih poročila o požarih. Dobro je, da obvestite širšo javnost o našem delu, a dobro bi bilo, da obvestite tudi naše članstvo v »Gasilcu« o svojem delu.

Ker bo prihodnja številka posvečena spominu pokojnega tov. Barleta, prosim predvsem vse njegove ožje prijatelje, da mi napišejo kratke članke o njem. Naj ne bo moja prošnja glas vpijočega v puščavi, kakor to pravi sv. pismo.

Dopise sprejema Ljudevit Musek, šolski upravitelj Sv. Vid pri Ptujju.

Opomba uredništva: Cenjeni naročniki naj oprostite zamudo. Hoteli smo objaviti v tej številki vežbovnik za motorne brizgalne. Naprava klišejev pa bi zakasnila tisk še za kakih 14 dni. Zaradi tega prinašamo tokrat aktualen članek »Gasilski domovi«, katerega bomo še nadaljevali in prinesli tudi primerne načrte.

Lj. M.

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavica znaša 3,000.000— Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“

splošna zavarovalna družba v Beogradu.
RAVNATELJSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI.

Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žensitvene kavejše za častnike.

Telefon 2571. Pisarna: Dunajska cesta 15. Telefon 2571.

POZOR, GASILNA DRUŠTVA!

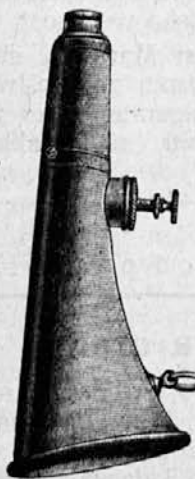
Preden si nabavite potrebne cevi,
Vas vljudno vabim, da si ogledate
mojo zalogo:

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

izdelke slovitih čeških tovarn, katere
ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 20
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 33

A. KASSIG

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA
USTANOVLJENO 1880.

Izdelovanje čepic, zaloga krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovjših predpisih JGZ.) kakor: **čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluže in čepice, rdeče blago, vrvice za piščalke, trobke in rogove, lipove liste itd.**

Naramki vseh vrst lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni. Podjetje jena novo moderno urejeno in povečano.

CENIK 71 STONJI

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke
kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6.

UČITELJSKA TISKARNA

registrov. zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

Račun pošt. hran. 10.761. Tel. 2312

priporoča zalogo vseh najnovjših

t i s k o v i n

za učiteljstvo, šolska vodstva
in šolske svete kakor tudi
za županstva in druge urade.
— Priskrbuje tudi šolske potre-
bščine in učila od najbolj-
ših tvrdk. — Postrežba točna.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru
in pri življenskem zavarovanju, zavaro-
vanju otroške dote in pogrebnih stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu
ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva
hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna
banka, Zagreb; Srpska banka d. d., Zagreb; Jadran-
ska banka d. d., Beograd; Zemaljska banka d. d., Beo-
grad; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo;
je prevzela v Jugoslaviji elementarna zavaro-
vanja **občne zavarovalnice Assicurazioni
Generali v Trstu.**

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
V LJUBLJANI, SV. PETRA CESTA 2.

Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

ELIGIJ EBER

LJUBLJANA

Kongresni trg št. 7

krznarstvo in naj-
večja izdelovalnica
v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva se usojam vljudno
opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE
bodisi za šarže ali moštvo, in prosim, da v slučaju potrebe nika-
kor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.
Največja izbira!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno.

Z odličnim spoštovanjem

Eligij Eber.

L. MIKUŠ**LJUBLJANA**

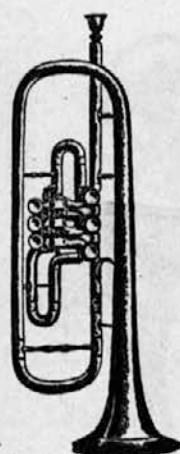
MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1839.

I. jugoslovanska izdelovalnica glasbil

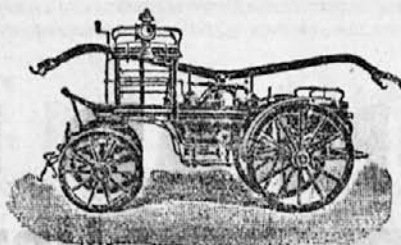
Vaclav Schramm

Celje, Kralja Petra cesta št. 14

Specialist za fina pihala iz pločevine. Velika zaloga izvrstnih signalnih rogov kakor tudi vsakovrstnih instrumentov. Strokov. popravila

Zahtevajte ilustrovani cenik

Prva zaloga**gasilnega****orodja****FRAN SAMSA,**

ZAGREB, Mažuranićev trg št. 18.

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, naramke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke, vrvice, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste, raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne, četverokolne, bencinmotorne, avto-brizgalnice in „Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerne, daje tudi na obroke.

Magirusove bencinmotorne brizgalne imam stalno na skladišču v Zagrebu

Priporoča se najtopleje

FRAN SAMSA, nasledn. VILMA SAMSA

ZAGREB, Mažuranićev trg 18.

Vsem p. n. gasilnim društvom se priporoča za nabavo gasilskih zastav (praporov) v vsaki izdelavi. Na željo predloži vzorce kakor tudi načrte franko-gratis. Na vse cenjene dopise in vprašanja daje točne informacije in odgovore. Zastave za prostovoljna gasilna društva na Igu, v Poljanah pri Toplicah, v Gaberju pri Celju, v Mežici, Hotedršici, Rajhenburgu, v Sodražici, Varaždinskih toplicah, na Bledu, v Rogoški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Krašiču pri Jastrebarskem, Lokvah pri Delnicah, Daruvaru, Apatinu, v Grosupljem, Ladkovi vasi, Parabuču, Bački Palanki je izdelala, a zastave za prostovoljna gasilna društva v Ljubljani, Dardi in Oriovcu in za mnoga druga društva ima trenutno v delu znana tvrdka

J. NEŠKUDLA

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

TELEFON ŠT. 2016. USTANOV. LETA 1889. RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠT. 10.533. in 2616

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.

Stanje vložnega denarja nad 415 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju.

Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar tu popolnoma varen.

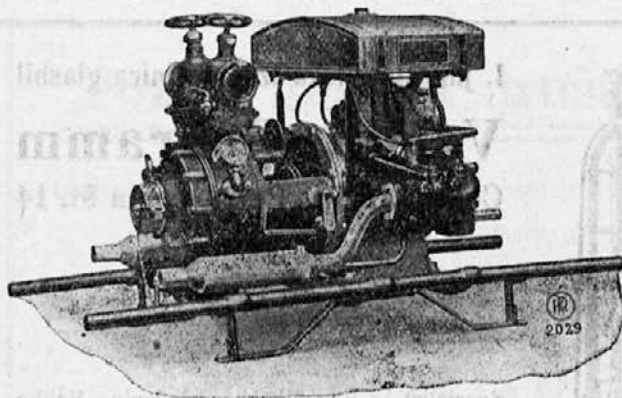
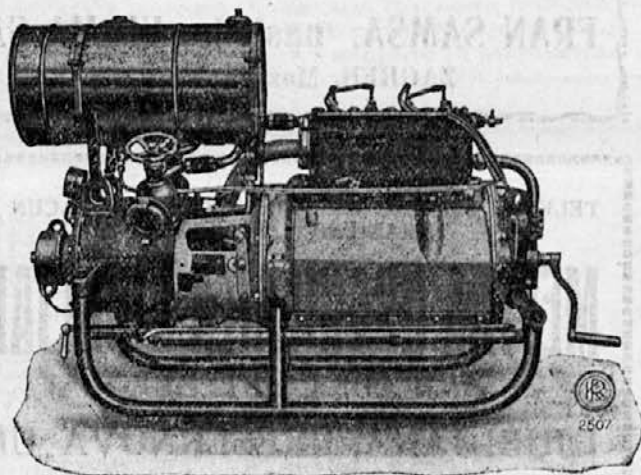
KONRAD ROSENBAUER

Lin~~z~~ ob D.

K. Rosenbauer in drug, Celje
 tovarne motornih brizgalnic in gasilskega orodja

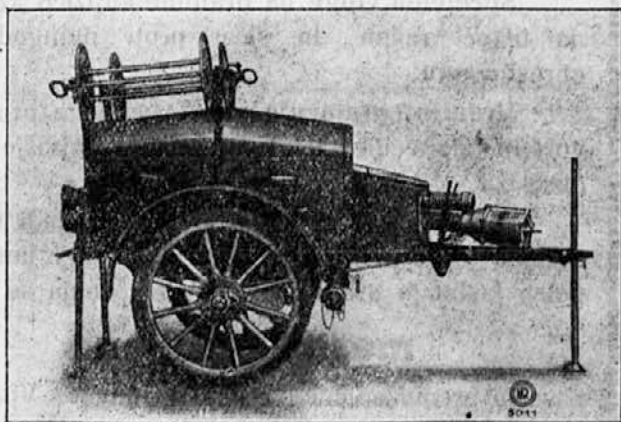
NASLOV ZA BRZOJAVKE: FR. KOŠIR CELJE ★ TELEFON 99

Prenosna štiricilindrska motorna
 brizgalnica, model 1929/30. 24 P. S.
 Najnovejša konstrukcija se izdeluje na dvokolne,
 štirikolne in avto-priklopne vozove.

Dvocilindrska motorna brizgalnica,
 model 1929, 18/20 P. S., pritisk do 16 atm. Hla-
 dilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s toplo
 čisto vodo.

Več kot 2000 Rosenbauerjevih brizgalnic po vsem svetu.

Dvokolna priklopna motorna brizgalnica od 28
 do 56 P. S., 800 do 1600 litrov vode na minuto.

Na podlagi 20letne preizkušnje v motornih bri-
 zgalnah priporočamo svoje avtomobilne, štirikol-
 ne, dvokolne in prenosne motorne brizgalnice.

Škroplni avtomobil s pripravo za
 snaženje in pometanje cest.

Vsakovrstne lestve, gasilsko opremo, čelade,
 pasove in vse v to svrhu spadajoče predmete.

Brezplačne ponudbe, predvajanje brizgalnic, in-
 formacije itd. na željo:

Franc Košir, Celje
 glavno zastopstvo in zaloga
 za Dravsko banovino.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

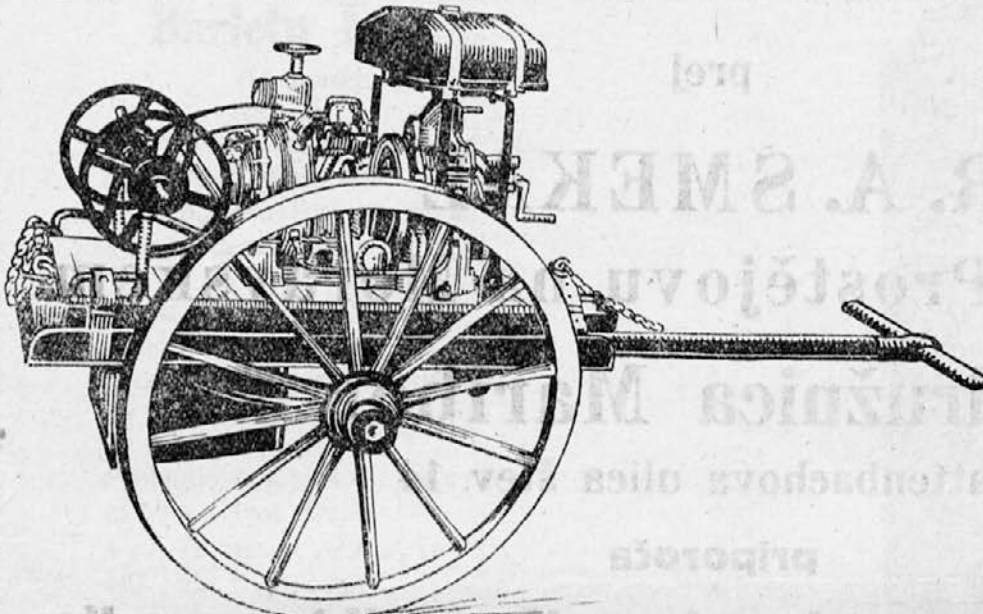
Ustanovljeno 1767.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 2830.

Brzojavke: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonrska ulica 5.
Telefon št. 2642.

Priporočajo svoje naimodernejše, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** enostavne in podvojeno brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika, **prenosne in prevozne bencin motorne brizgalne** z delazmožnostjo **600 lit. na minuto** ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebšine.

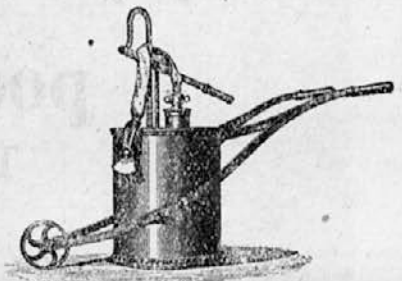

Motorna brizgalna tipa „MB 2“.

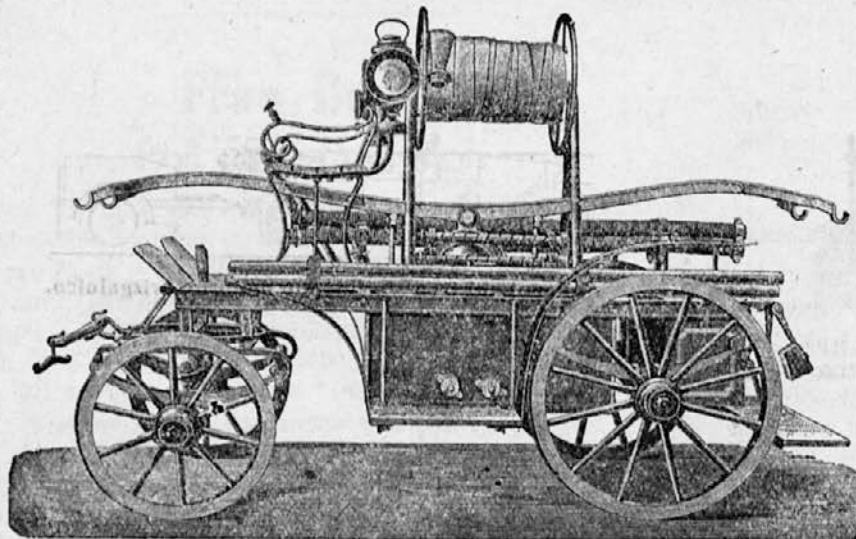

Gobčnik.

Normalna spojka.

Vozna brenna ročna brizgalnica, enostavno brizgajoča.

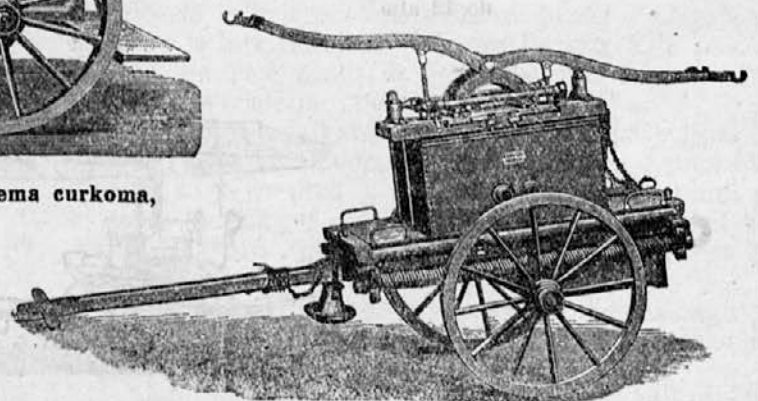
Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih, z dvema curkoma, močen pritisk vode.

Dvokolna brizgalnica, podvojeno brizgajoča 180–200 ²/min.

Ročnik.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200–355 ²/min.

Vsakovrstno gasilsko orodje ob najsolidnejši, garantirani izvedbi, kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knaustove spojke, ročnike in gobčnike najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidneje ter garantiramo za najboljšo izdelavo. Postrežba točna. Cene zmerne.

Ustanovljeno leta 1820.

Specialna tovarna brizgalnic, sesaljk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

Gasilski zavodi d. d.

prej

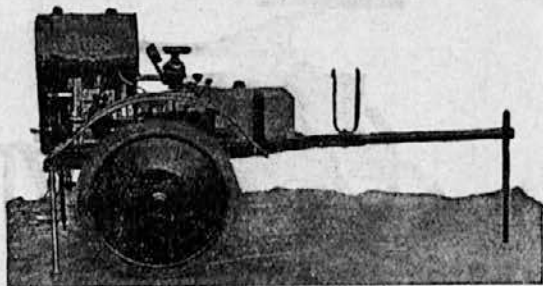
R. A. SMEKAL

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

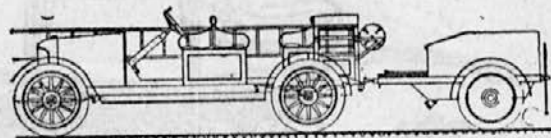
Tattenbachova ulica šte. 14

priporoča

svoje prvovrstno, najmodernejše gašilsko orodje

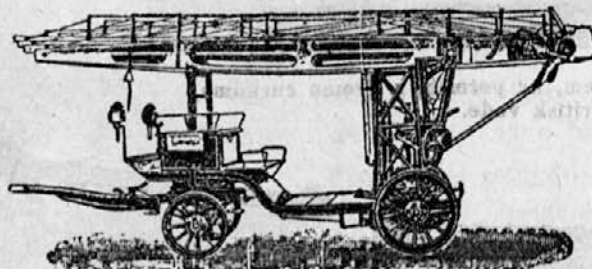

Lahka, dvokolna motorna brizgalnica z 16/18 HP motorjem, dobava vode 800 l v minuti, pritisk do 12 atm.

Avtomobilni tren s prikloпно motorno brizgalnico.

Cene solidne.

Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamči!

Ustanovljeno leta 1820.